

Familierechtbank Antwerpen (afd. Antwerpen), 18 juni 2018
17/2262/A

Huwelijk – schijnhuwelijk – niet-erkenning – conflictenrechtelijke controle – openbare orde – artikel 146bis oud BW – artikel 12 EVRM – vluchteling – nietigverklaring

Mariage – mariage simulé – non-reconnaissance – contrôle conflictuel – ordre public – article 146bis C.civ. – article 12 CEDH – réfugié - ...

Inzake:

T. S.,
geboren te [...] (Sri Lanka) op [...] en wonende te [...] Antwerpen, [...],

eisende partij

vertegenwoordigd ter zitting door meester S. Van Rossem, advocaat, kantoorhoudende te 2060 Antwerpen, Violetstraat 48,

tegen:

S. P.,
geboren op [...], zonder gekende woon- of verblijfplaats in België noch in het buitenland,

verwerende partij

niet aanwezig.

1. Procedure

De rechtbank heeft onder meer kennis genomen van:

- de inleidende dagvaarding, betekend op 14 april 2017,
- de door eisende partij neergelegde besluiten en stukken

Ter zitting van 22 februari 2018, 19 april 2018 en 28 mei 2018 werd eisende partij bij monde van zijn raadsman gehoord.

P.S. is niet verschenen ter zitting, noch iemand voor haar. Lastens haar wordt vonnis bij verstek gevorderd.

Mevrouw H. De Vrij, substituut procureur des konings verleende mondeling advies, waarop niet werd gerepliceerd.

De wet op het taalgebruik in gerechtszaken is nageleefd.

2. Situering van het geschil - vordering

Eisende partij is afkomstig uit Sri Lanka en werd in België erkend als vluchteling.

Partijen zijn gehuwd op 11 december 2015 in Sri Selva Vinayagar Alayam Thiruvallur (India).

Eisende partij deed een aanvraag om dit huwelijk te erkennen in België, maar heeft nadien laten weten dat hij dit niet langer wenste, aangezien zijn echtgenote in Sri Lanka zou zijn gaan samenwonen met een andere man.

De ambtenaar van de burgerlijke stand van de stad Antwerpen, district Antwerpen besliste om dit huwelijk niet te erkennen. Dit werd meegedeeld per brief van 22 augustus 2016 en nogmaals per brief van 29 september 2017.

Middels huidige procedure vordert hij om het huwelijk dat hij heeft afgesloten in India nietig te verklaren, minstens om de niet-erkenning ervan uit te spreken.

Hij vraagt om verweerster te veroordelen tot de kosten van het geding.

3. Beoordeling

De ambtenaar van burgerlijke stand van Antwerpen heeft geweigerd om het huwelijk tussen partijen afgesloten in Sri Selva Vinayagar Alayam Thiruvallur (India) op 11 december 2015 te erkennen.

De huwelijksakte werd aldus niet overgeschreven door de ambtenaar van de burgerlijke stand en het huwelijk werd aldus niet in het rijksregister ingeschreven.

Eisende partij wenst opnieuw in het huwelijk te treden.

3.1

Voor de huwelijksaangifte conform art. 63 BW dient hij onder andere te beschikken over een bewijs van de ongehuwde staat of van de ontbinding of nietigverklaring van het laatste voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk en in voorkomend geval een bewijs van de ontbinding of de nietigverklaring van de huwelijken gesloten voor een buitenlandse overheid, tenzij ze een voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk voorafgaan. (art. 64 §1, 4° BW)

Het is om deze reden dat hij de nietigheid van zijn huwelijk vordert en hij heeft derhalve belang bij deze vordering.

Eiser kan echter slechts de nietigverklaring voor een Belgische rechtbank vorderen in de mate dat het huwelijk erkend is in de Belgische rechtsorde.

Een buitenlandse huwelijksakte op zich volstaat daartoe niet (zie in deze zin, waarbij de rechtbank zich aansluit, Cass 15 mei 2015, C. 14.0295.N, www.cass.be). In zijn conclusie stelt advocaat-generaal Van Ingelgem in dit verband:

'4. Vóór het Wetboek van internationaal privaatrecht (WIPR) gold als regel dat buitenlandse akten van burgerlijke stand de plano erkend werden. Het WIPR heeft deze regel van de de plano erkenning bevestigd, maar voorziet tevens verschillende bepalingen met betrekking tot de doorwerking in België van buitenlandse akten. Naast artikel 27 WIPR dat de algemene regeling voor de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse authentieke akten voorziet, laat artikel 28 WIPR toe om onder bepaalde voorwaarden een buitenlandse akte bewijsrechtelijk gevolgen te laten sorteren. Daarnaast betreft artikel 29 WIPR de mogelijkheid om het bestaan van een dergelijke akte te aanvaarden.

5. Als dusdanig bepaalt artikel 29 WIPR dat met het bestaan van een buitenlandse rechterlijke beslissing of van een buitenlandse (authentieke) akte in België rekening kan worden gehouden zonder onderzoek naar de voorwaarde nodig voor de erkenning, de uitvoerbaarverklaring of de bewijskracht ervan.

6. Dit impliceert dat men in België rekening houdt met hetfeitelijk gevolg van het bestaan van de akte (in deze een huwelijksakte) zonder dat dit evenwel iets zegt over de inhoud ervan en daaraan enig gevolg kan worden gegeven in de Belgische rechtsorde.

7. Dit betekent dus dat er enkel rekening moet worden gehouden met het feit dat er een huwelijksakte is opgesteld, en niet dat rekening moet worden gehouden met het huwelijk als dusdanig. Op grond van een niet-erkende huwelijksakte kan men derhalve niet aantonen dat iemand gehuwd is. Ook artikel 28 WIPR m.b.t. de bewijskracht van akten is hiervoor niet dienend. Vermits de bewijskracht zich enkel strekt tot de feiten die door de buitenlandse overheid vastgesteld zijn geweest, is deze vorm van doorwerking niet relevant om de eigenlijke inhoud van de akte gevolgen te laten sorteren. Bij een in het buitenland voltrokken huwelijk kan artikel 28 WIPR derhalve geenszins als grondslag dienen om het huwelijk an sich, met name hetfeit dat de betrokkenen getrouwd zijn, in België te laten doorwerken.'

In de logica van de de plano erkenning van buitenlandse akten, zoals voorzien in art. 27 WIPR, wordt de zogenaamde 'conflictrechtelijke toetsing' verricht door elke overheid die met een buitenlandse akte geconfronteerd wordt. Enkel een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing die de akte erkent of weigert te erkennen is definitief en binden voor alle overheden. (zie in deze zin waar de rechtbank zich bij aansluit Brussel 17 januari 2011, *Tijdschrift@IPR.be*, 2011/1, 77.)

Wanneer de staat van een persoon (zoals in huidig geval gehuwd of niet gehuwd) relevant is bij de beoordeling van een procedure bij de rechtbank aanhangig, laat de de plano erkenning voorzien in art. 27 WIPR toe dat de rechter zich over de al dan niet erkenning uitspreekt. (P. WAUTELET, "De strijd tegen (schijn)huwelijke voltrokken in het buitenland: Is het Belgisch IPR aan een update toe?" in X, *Nieuw internationaal privaatrecht: meer Europees, meer globaal*, Kluwer, 2009, (171), 181.)

In het geval van niet-erkenning van een buitenlands huwelijk zullen de vordering tot nietigverklaring (op grond van art. 146bis BW) door de Belgische rechter zonder voorwerp verklaard dienen te worden en zal, eens deze beslissing definitief is, erga omnes gelden dat met het buitenlands huwelijk in de Belgische rechtsorde geen rekening kan worden gehouden en eiser derhalve als ongehuwd beschouwd zal moeten worden. Het vonnis zal dan kunnen gelden als bewijs van ongehuwde staat in de Belgische rechtsorde in de zin van art. 64 §1, 4° BW.

3.2

Waar de nationale wet van ieder van de kandidaat-echtgenoten distributief dient te worden toegepast, steeds onder voorbehoud van de exceptie van de Belgische internationale openbare orde, zal het voorgenomen huwelijk geldig gesloten zijn wanneer, voor wat betreft de grondvoorwaarden, beide echtgenoten voldoen aan hun nationale wet, In de respectieve toepasselijke wet moet normaliter worden nagegaan wat onder toestemmingsvereiste wordt verstaan.

Aangezien één en ander de openbare orde raakt, zal de toetsing aan het vreemde recht evenwel niet tot een ander besluit en een andere sanctie kunnen leiden, voor zover het bestaan van een voorgenomen schijnhuwelijk in de zin van artikel 146bis B W. zou worden vastgesteld.

Artikel 146bis B.W. bepaalt dat er geen huwelijk is wanneer uit het geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet gericht is op het tot stand brengen van een duurzame levensgemeenschap maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de staat van gehuwde.

Voormelde wetsbepaling houdt een materiële IPR-norm in ten aanzien van huwelijken waarbij vreemdelingen zijn betrokken en wordt als zo wezenlijk beschouwd voor 's lands morele, politieke of economische ordening dat er geen plaats is voor daarvan afwijkende buitenlandse opvattingen. Deze wetsbepaling betreft de Belgische internationale openbare orde en raakt de regels die de toegang en het verblijf van vreemdelingen in het Rijk regelen. Voor het huwelijk vereist de Belgische internationale openbare orde, ongeacht eventuele afwijkende buitenlandse opvattingen, dat de beide partners de intentie hebben om door hun toestemming tot het huwelijk tussen hen een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen. De Belgische internationale openbare orde verzet zich om dezelfde reden ook tegen de erkenning van een buitenlands huwelijk wanneer dat huwelijk werd aangegaan niet met het oogmerk om een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen maar louter om aan een van de betrokkenen een verblijfsrechtelijk voordeel te bezorgen.

Overeenkomstig art. 12 EVRM heeft iedereen het recht om te huwen overeenkomstig de nationale wetten die de uitoefening van dat recht beheersen doch dit recht om te huwen is niet absoluut.

De verdragsrechtelijke bepalingen, waaronder art 12 lid 2 EVRM, laten de nationale wetgever toe om de uitoefening van dit recht te regelen, zonder het in substantie aan te tasten. Alleen het werkelijke huwelijk moet beschermd worden en niet het schijnhuwelijk dat louter wordt aangegaan om een andere wetgeving te omzeilen, inzonderheid het huwelijk dat werd aangegaan met als enig doel de regels betreffende de binnenkomst en het verblijf van onderdanen van derde landen te misbruiken en voor onderdanen van een derde land een verblijfsvergunning te bekomen.

Hieruit volgt dat buitenlandse huwelijken niet erkend worden indien wordt vastgesteld dat uit een geheel van omstandigheden manifest blijkt dat minstens één van de betrokken partijen op het ogenblik dat zij hun huwelijk willen laten voltrekken kennelijk niet de intentie heeft om een duurzame levensgemeenschap tot stand te brengen, maar enkel het huwelijk misbruikt om in België een verblijfsrechtelijk voordeel te bekomen dat verbonden is aan de staat van gehuwde.

Een verblijfsrechtelijk voordeel is op zich geen reden om de erkenning van een huwelijk te weigeren, doch kan in combinatie met andere belastende factoren wijzen op een schijnhuwelijk.

3.3

Uit de gegevens die eisende partij heeft voorgelegd aan de ambtenaar van burgerlijke stand is gebleken dat het huwelijk er minstens in hoofde van verwerende partij enkel op gericht was om een verblijfsrechtelijk voordeel in haar hoofde te bekomen.

Partijen hadden elkaar voor het huwelijk meet één keer gezien, er zijn geen foto's van een huwelijksfeest of van genodigden en er is geen bewijs van enig contact tussen partijen voor of na het huwelijk.

Eisende partij is na het huwelijk teruggekeerd naar België en verwerende partij heeft ook nooit een visum gezinshereniging aangevraagd om haar echtgenoot te vervoegen. Zij is in tegendeel gaan samenwonen met een anderen man.

Het was dus kennelijk niet de bedoeling om een duurzame levensgemeenschap te vormen.

Het huwelijk is derhalve in strijd met de openbare orde en kan niet worden erkend.

De vordering tot nietigverklaring van dit huwelijk dient dan ook zonder voorwerp verklaard te worden.

3.4

Verwerende partij wordt als de in het ongelijk gestelde partij veroordeeld tot de gerechtskosten. Gelet op het verstek wordt de rechtsplegingsvergoeding tot het minimum herleid.

4. Beslissing

De rechtbank stelt vast dat de wet op het taalgebruik in gerechtszaken is nageleefd en doet uitspraak bij verstek, nadat mevrouw H. De Vrij, substituut-procureur des konings werd gehoord in haar advies.

De rechtbank verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond als volgt.

De rechtbank zegt voor recht dat het huwelijk afgesloten tussen partijen in Sri Selva Vinayagar Alayam Thiruvallur (India) op 11 december 2015, niet kan erkend worden in de Belgische rechtsorde.

De vordering tot nietigverklaring van dit huwelijk wordt dan ook zonder voorwerp verklaard.

De kosten worden ten laste gelegd van verwerende partij, deze worden in hoofde van eisende partij bepaald op 250,89 euro dagvaardingskosten en 90,00 euro rechtsplegingsvergoeding.

Dit vonnis werd uitgesproken op achttien juni tweeduizend achttien in openbare zitting van de Kamer AF1, die samengesteld was uit:

A. Wynants, rechter,

H. De Vrij, substituut procureur des Konings,

A. Rasschaert, griffier.